

Abstrakt

Analýza profylaktického podávání antibiotik VII

Autor: Věra Kalabisová

Vedoucí diplomové práce: PharmDr. Anna Rejmanová, Ph.D.

Konzultant: doc. PharmDr. Josef Malý, Ph.D.

Katedra sociální a klinické farmacie, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova

Úvod a cíl: Preventivní opatření hrají důležitou roli v minimalizaci rizika vzniku infekce v místě chirurgického výkonu (SSI). Jedním z těchto opatření je antibiotická profylaxe (AP), tedy podání vhodného antibiotika nebo antibakteriálního chemoterapeutika (ATB) v předepsaném čase, v dostatečné dávce a po takovou dobu, aby došlo k požadovanému účinku. Cílem této práce bylo analyzovat profylaktické podávání ATB ve vztahu k chirurgickým výkonům v nemocničním zařízení okresního typu v ČR a tyto výsledky srovnat s doporučeným postupem nemocnice (DPNM), mezinárodními doporučenými postupy (ASHP-G) a rešerší nejnovějších vědeckých poznatků (NVP) v této oblasti. Obdržené výsledky byly dále porovnávány s výsledky z předchozí studie, která hodnotila míru adherence ASHP-G a NVP před zavedením doporučeného postupu nemocnice.

Metodika: V rámci průřezové observační studie byl v období od 8. do 16. července 2021 uskutečněn sběr dat u souboru pacientů ve věku ≥ 18 let, u nichž byl v daném nemocničním zařízení proveden výkon v oblasti obecné chirurgie, ortopedie, traumatologie, urologie nebo gynekologie. Tito pacienti vyjádřili souhlas se zařazením do studie. Do předem připraveného elektronického formuláře byly zaznamenány tyto údaje: identifikace pacienta a pohlaví, diagnóza, typ chirurgického výkonu, datum operace, čas začátku a konce operace, indikace AP, výběr ATB, dávka ATB, ředění, čas zahájení a ukončení infuze či bolusu, opakování dávky a informace o případných dalších dávkách ATB. V další fázi studie bylo pracováno se zdravotnickou dokumentací, která sloužila k dohledání důležitých informací o rizikových faktorech pacientů a o AP. Získaná data byla porovnávána s DPNM, ASHP-G a NVP pomocí deskriptivní statistiky. Ke srovnání výsledků z této studie s výsledky z předchozí studie byl použit Mann-Whitney test (statistická významnost $P < 0,05$).

Výsledky: Studie se zúčastnilo celkem 112 pacientů – 55 žen a 57 mužů. Průměrný věk pacientů činil $57,93 \pm 18,64$ let. Vysílajícím oddělením byla nejčastěji ortopedie a traumatologie (66,07 %). Alespoň 1 rizikový faktor se vyskytl u 91,96 % pacientů. AP byla podána celkem u 89,29 % pacientů a nejčastěji podávanými ATB byly cefazolin (61,05 %) a co-amoxicilin (24,21 %). Ve více než 90 % případů byla AP indikována ve shodě s referenčními standardy (nejvyšší míra shody byla zaznamenána v případě gynekologických a ortopedických výkonů). Celková míra adherence s ASHP-G byla 73,89 %, s NVP 74,81 % a s DPNM 69,47 %. Oproti předchozí studii došlo ke zvýšení celkové míry shody s referenčními standardy (v případě NVP dokonce statisticky významně). Nejnížší míra adherence byla odhalena v oblasti načasování úvodní dávky (45,05 % pro všechny referenční standardy) a v oblasti opakování dávky (52,00 % dle ASHP-G a NVP, 53,00 % dle DPNM).

Závěr: Ve zkoumaném nemocničním zařízení byly stran provedení AP odhaleny určité nedostatky týkající se zejména nízké specifikace chirurgických výkonů, nerespektování hmotnosti pacienta při volbě adekvátní dávky a špatného načasování úvodní dávky ATB. U poloviny operačních výkonů bylo dále zjištěno nadbytečné opakování dávek.

Klíčová slova: klinická farmacie, antibiotika, racionální farmakoterapie.